Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr. Wilno, dnia 8 lipca 1933 r. 890.

Treść numeru:

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

L i t w a a p a k t w s c h o d n i . "Rigasche Rundschau" Nr.148. /VII.1933/: Podpisanie protokułu o określeniu napastnika, czyli t.zw. paktu wschodniego przez 9 państw wywołało w Kownie zainteresowanie tem większe, że wśród państw bałtyckich, które pakt wschodni podpisały Litwa nie figuruje. Oprócz podpisania paktu wschodniego parafowany również został pakt o nieagresji pomiędzy państwami wschodniemi za wyjątkiem Litwy. Zachodzi obecnie pytanie, jak się Litwa ustosunkuje w przyszłości do nowego układu sił politycznych i jakie względy wpłynęły na to, że Litwa trzymała się zdala od paktu wschodniego, podpisywanego w Londynie.

W Kownie wychodzi się naogół z założenia, że parafowanie nowego paktu o nieagresji, ewentualnie podpisanie konwencji o określeniu napastnika nie zawiera żadnych nowych momentów, jeżeli chodzi o prawo międzynarodowe. Na konferencji rozbrojeniowej również poruszana była sprawa określenia napastnika. Gdy się przeto osiągnie na konferencji rozbrojeniowej porozumienie w tej sprawie, regjonalna konwencja pomiędzy państwami wschodniemi okaże się pod niejednym względem zbędna. Przypuszcza się w Kownie jednak, że właśnie podpisanie tego rodzaju konwencji przez państwa wschodnie prędzej skłoni konferencję rozbrojeniową do stworzenia konwencji podobnej, której [illegible]wą byłaby właśnie omawiana teza o napastniku.

Sfery polityczne w Kownie tłumaczą, że Litwa podpisała już kilka paktów o nieagresji tak, że niepodpisanie paktu wschodniego nie oznacza w żadnym wypadku niechęci Litwy do idei paktu o nieagresji. W kołach nieurzędowych wskazuje się jednocześnie na to, że Litwa dlatego przestrzegała w Londynie takiej rezerwy, iż nie chciała przedewszystkiem brać udziału w podpisaniu politycznych aktów wspólnie z Polską, a z drugiej strony chciała zachować całkowitą neutralność w grze politycznej pomiędzy poszczególnemi mocarstwami, zwłaszcza, że jej stosunki z sąsiadem zachodnim inaczej się w ostatnich czasach ukształtowały, aniżeli stosunki innych państw wschodnich.

O wiele większe znaczenie polityczne przypisuje się w Kownie natomiast zbliżeniu pomiędzy Sowietami w Małą Ententą i Polską. Po wznowieniu stosunków pomiędzy Sowietami a Rumunją i po zacieśnieniu stosunków gospodarczych pomiędzy Sowietami z jednej strony a Małą Ententą i Polską z drugiej dotychczasowa podstawa przyjaźni politycznej pomiędzy Sowietami a Litwą może ulec pod pewnym względem rozluźnieniu. Litwa sama przez się nie jest doniosłym czynnikiem mocy politycznej i przyjaźń polityczna sowiecko-litewska zależy pod niejednym względem od interesów sowieckich na Litwie, a zwłaszcza od interesu, jaki przedstawiać może dla Sowietów polityka litewska. Czy obecnie ten interes Sowietów odnośnie problemów litewskich ulegnie zmniejszeniu? Oto pytanie, które się w Kownie stawia. Najbliższa przyszłość przyniesie wyjaśnienie tej sprawy.

Wielką sensację wywołało w Kownie oświadczenie francuskiego "Petit Journal", że uregulowanie sporu angielsko-sowieckiego i podpisanie paktu wschodniego każą się spodziewać polepszenia stosunków polsko-litewskich i wogóle odprężenia w Europie Wschodniej. Odnośny ustęp artykułu "Petit Journal" wysuwa zwłaszcza litewska prasa opozycyjna. Z artykułu paryskiego nie wynika jednak, w jaki sposób pismo wyobraża sobie rozwiązanie sprawy wileńskiej, co do której zaledwie przed kilku dniami prezydent Republiki Litewskiej raz jeszcze tezę litewską w bardzo konsekwentny sposób podkreślił. Niewątpliwie jednak jest rzeczą godną uwagi, że się w Paryżu oczekuje dalekoidących konsekwencyj paktu wschodniego i porozumienia angielsko-sowieckiego. Dalsze stanowisko Sowietów może niewątpliwie wpłynąć na dalszy rozwój wypadków na Wschodzie. Problemy litewskie też mogą być przytem poruszone.

D o k o ł a r o k o w a ń h a n d l o w y c h z A n g l j ą i Ł o t w ą . Prasa kowieńska /z 4.VII/: Bawiący obecnie w Londynie minister Zaunius porozumiał się już z odnośnemi instytucjami angielskiemi w sprawie ustalenia daty litewsko-angielskich rokowań handlowych. Obrady rozpoczną się 2 sierpnia w Londynie i potrwają ok. tygodnia. Anglicy wyrażają życzenie, aby ze strony litewskiej zagwarantowano im 80% wwozu węgla oraz udzielono rozleglejszych koncesyj importowi do Litwy angielskiej manufaktury i in. towarów.

Pozatem, jak podają, poseł litewski w Łotwie p. Urbszys porozumiał się już w sprawie terminu litewsko-łotewskich rokowań handlowych.

Odbędą się one w końcu sierpnia w Rydze. Sfery łotewskie zgadzają się rozważyć wszystkie sprawy podnoszone przez delegatów litewskich.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"L i e t u v o s Ž i n i o s" o s a m o r z ą d a c h l i t e w s k i c h ."Lietuvos Žinios" Nr.149. 5.VII.1933 r. Art.p.t."Jeszcze o cenzusowych samorządach". Streszczenie:

Przed wyborami do obecnych samorządów obszernie rozważano w prasie projekt ustawy o samorządach. Autorzy projektu i jego zwolennicy, jak np."Liet.Aidas" obiecywali sobie po nowych wyborach złote góry. Podkreślano zwłaszcza, że dawne samorządy pogrążone były w waśniach i niezdolne do pracy. Nowy projekt o samorządach miał położyć kres wszelkim niedomaganiom. O partyjnych sporach w łonie samorządów mowy odtąd być nie mogło.

Przewidywania te jednak się nie spełniły. Na przedostatniem posiedzeniu kowieńskiej Rady Miejskiej zaszedł fakt bodaj bez precedensu: posiedzenie zostało przerwane przez burmistrza przed zakończeniem. W obecnej Radzie Miejskiej Kowna wszyscy Litwini zrzeszyli się w t.zw. frakcję litewską. Niezgodność w tej frakcji dochodzi jednak do rozmiarów nadzwyczajnych. Nawet wyższe władze musiały w te sprawy wejrzeć. Burmistrz Graurogkas sam zwrócił się do M-stwa Spraw Wewn. z prośbą o wyznaczenie komisji rewizyjnej. Być może ta ostatnia wyjaśni sytuację. Narazie jednak położenie burmistrza jest nie do pozazdroszczenia.

Cenzusowe samorządy wykazały już dostatecznie czem są i do czego są zdolne.-

K r o n i k a .-

W z m o c n i e n i e R a d j o s t a c j i k o w i e ń s k i e j . Prasa kowieńska /z 4.VII.1933/:Obecnie na kowieńskiej stacji radjowej trwają przygotowania do 3-krotnego wzmocnienia siły nadawczej stacji /7,5 kv.,dawniej 2,5 kv./. Koszta przeróbki wyniosą ok.60 tys.litów. Na prace te specjalnych sum nie wyasygnowano, ponieważ stacja dokona ich własnemi środkami. Wskutek wzmocnienia napięcia prądu ilość energji elektrycznej konsumowanej przez stację /z elektrowni kowieńskiej/ zwiększy się półtora razy, jednakże ze względu na obniżenie ceny prądu koszta eksploatacji stacji nie będą przez to większe. Główne prace związane ze wzmocnieniem stacji dokonane będą w dn.17 - 1 sierpnia. 1 sierpnia stacja znów zostanie uruchomiona.-

D o k o ł a "D n i a Ż e l a z n e g o F u n d u s z u W i l e ń s k i e g o" ."Lietuvos Aidas" Nr.148 /VII.1933/:27 sierpnia wszystkie domy w miastach i miasteczkach Litwy przyozdobione będą w związku z "Dniem Wileńskiego Funduszu Żelaznego" flagami narodowemi. W oknach wystawione będą obrazy przedstawiające Ostrą Bramę, Górę Zamkową w Wilnie, Wielkich Książąt Litewskich i Prezydenta Republiki. We wszystkich kościołach i domach modlitwy odbędą się nabożeństwa i okolicznościowe kazania. Zorganizowane będą pozatem odczyty, koncerty widowiska i majówki. Począwszy od 27 sierpnia w przeciągu 2-ch tygodni odbywać się będzie wzmożony kolportaż paszportów i znaczków wileńskich.-

D o k o ł a r e f o r m n a u n i w e r s y t e c i e .Prasa kowieńska /z 5.VII.1933/: Według obiegających pogłosek, z początkiem jesiennego semestru na uniwersytecie W.W. mają być wprowadzone reformy. Przedewszystkiem na ulec reorganizacji Przedstawicielstwo Studenckie, pozatem wprowadzone zmiany w programach niektórych wydziałów i t.p.Nowe reformy przewidują całkowite wyrugowanie akcji partyj politycznych z murów uniwersytetu. W związku z tem ulegną zrewidowaniu również zasady autonomji uniwersytetu. Wreszcie wysunięto projekt obowiązującego używania tog przez profesorów podczas wykładów.-

S p r a w a e l e k t r o w n i k o w i e ń s k i e j .Prasa kowieńska /z 5.VII.1933/:Kowieński Samorząd Miejski zwrócił się do dyrekcji elektrowni z zapytaniem o warunki sprzedaży elektrowni. Dyrekcja po obliczeniu swych dochodów z lat ubiegłych zawiadomiła Samorząd, że za elektrownię żąda 14,5 milj.litów.